

MUSTAFA KEMAL ve AYDINLANMA DEVRİMİ

Ahmet Uraz Oğuz

Kemalizm, üzerinde dikkatle durulması gereken, basit ve yüzeysel anlamda olmayan bir ideolojidir. Bu nedenle Kemalizm'i daha iyi anlamak için Kemalizm ile diğer kalkınma gelişme modelleri arasındaki farkları ortaya koymak gereklidir.

Bağımsızlığına yeni kavuşmuş, tarihte yaşadıklarının sonucu olarak, geri kalmış ülkeler bağımsızlıklarına kavuştuktan sonra kalkınmak ve gelişmek için bir model ararlar. Önemli olan seçilecek modelin işlevselliği ve sonuçlarıdır. Kemalist modelin farkı burada belirginleşmektedir. Kuşkusuz her geri kalmış toplumun önderleri kendi toplumlarının yapısını, özelliklerini, bu yapı ve özellik içinde nasıl bir model geliştirmek gerektiğini ve o modelin uygulanabilirlik ölçüsünü yabancılarından daha iyi bilir. Kemalist model her yönüyle ulusal bir devrimdir. Kemalizm'in özü ulusal davranmak, ulusal yöntemler bulmak, uygulamak, onu her türlü etkilerden korumaktır. Bu da kişilik sahibi, etkin bir önderliği, yönetimi, bu önder ve yönetim de sözleri, davranışları ve uygulamalarıyla toplumun çağdaşlaşma sürecinde diri, bilinçli, dinamik tutulmasını zorunlu kılar.

Kemalist model hiç bir sınıfın, yada sınıfların çıkarına dayalı değildir. Ne Marksizm'in ne de anamalcılığın bir kopyası değildir. Kemalizm, Marksizm'in ve Kapitalizmin dayandığı temel ve değişmez olduğu söylenen kuralları reddeder. Çünkü Kemalizm'e göre her ulusun ayrı bir yolu vardır. Eisenstadt'a göre *"Kemalist Devrim Öbür devrimci toplumlardan daha farklı bir değişmeyi içermiştir. Her şeyden önce bu devrim siyasal yasallığın temelini ve siyasal toplumun simgelerinin değişimini kapsamış, birlikte yaşamının sınırları yeniden tanımlanmıştır. Siyasal toplumun yeniden tanımlanması çok ilginç ve kendine özgü bir şekilde olmuştur. Toplum İslamcı yapıdan çekilmiş ve Türk ulusu olarak yeniden tanımlanmıştır."* Her değişim modelinin bir amacı vardır. Kemalist modelin birinci amacı çağdaşlaşmak ikinci amacı ise kalkınmaktır. Devrim modelinin birinci amacı çağdaş, demokratik bir toplum yaratmak ve insanı her alanda özgürlüğe kavuşturmaktır. Çünkü özgür insan sadece ekonomik, toplumsal güvenliğe, eğitim olanaklarına ve gönence kavuşmuş kişi değildir. Özgür insan aynı zamanda siyasal özgürlükleri, siyasal seçenekler arasında seçim yapma hakkı olan insandır. Bu nedenle Kemalizm, diğer gelişmiş fakat çağdaşlaşmamış kapalı sistemlerden ayrılır.

Çağdaşlaşma, kaynakları daha akılcı bir biçimde kullanarak, çağdaş bir toplum kurmayı amaç edinen bir eylemdir. Kemalist model geleneksel güçlere karşı Devlet otoritesini ümmet toplumuna karşı bilinçli, dinamik, akılcı, laik ulus toplumunu hedefler. Kemalist modele göre çağdaşlaşma toplumsal, ekin sel, dinsel, siyasal ve ekonomik alanlarda gerçekleşebilirse başarıya ulaşabilir. Tüm devrim atılımları bu amaca yöneliktir. Mustafa Kemal'i ve onun devrim ve ideolojisini gerçek anlamda kavrayabilmek için Kemalist devrim öncesi yakın tarihimizde Türk halkının içinde bulunduğu sosyo-ekonomik yapının sorunlarını ve Kemalist devrimin bu sorunları aşma çabalarını ele almak ve incelemek gerekir.

Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığı örgütünde yer alan İstatistik Dairesinin 1879 istatistik yılığında sayılara göre Rumeli, İstanbul, Anadolu, Suriye ve Irak'ı da içine alan İmparatorluk topraklarında 14.212.000, Müslüman, 2.570.000, Ortodoks, 1.042.000 Ermeni, 830.000 Bulgar, 216.000 Yahudi yaşamaktadır. Yine bu yıllığa göre nüfus içinde 1.076.000 Arnavut, 764.000 Sırp, 3.607.000 Arap, 9.819.000 Türk, 1.478.000 Kürt diliyle konuşan Osmanlı uyruğu yaşamaktadır. Kırsal kesimde yaşayanlar küçük topluluklara parçalı, dağınık yerleşim yerlerine dağılmıştır. Ekonomi kırsal alanda kapalıdır, halk genellikle yaşamak için gereksindiği kadarını üretmeye çalışmaktadır. Ülke su, yol, köprü ve her türlü bayındırlık işinden yoksundur. Köylerde yaşayanların %14'ü sıtmalı, %9'u frengili, %72'si tifüse yakalanmak durumuyla karşı karşıyadır. Kırsal alandaki okur yazarlık oranı %7 dolaylarındadır. Sanayi sadece bir kaç el tezgahından ibarettir. Çünkü kişisel çıkarlar uğruna yabancı devletlere ve Osmanlı içindeki azınlıklara verilen imtiyazlar sanayinin, ticaretin ve üretimin gelişmesine engel olmaktadır. Toplumda otorite geleneksel ve dinsel güçlerin elindedir. Toplum ulus olmanın bilincinden

yoksundur. Siyasal düzen çağın ilerleyişini ve özelliğinin çok gerisinde kalmış, hiç bir yeniliğe ayak uyduramamış, Saltanatın ve Hilafetin bu bunalımlara yol açmasına rağmen bu iki ögeye olan bağlılık ve saygı eksilmemiştir.

Devleti içinde bulunduğu sıkıntılı durumdan kurtarma çabaları gerek düşünsel gerekse eylemsel olanlarının hiç biri bu paslanmış mekanizmayı değiştirmeyi amaçlamamakta, yapılan ve gösterilen tüm çabalar bu eski düzeni tekrar diriltme amacındadır. Bu çabaların ortak yanı hiç birinin sorunun özüne inememesidir, bunlar temeli çökmüş bir binayı desteklerle ayakta tutmak kadar gerçekçi ve başarılıdır.

“Düşünceler, anlamsız, mantıksız, safsatalarla dolu olursa o düşünceler hastadır, aynı şekilde sosyal hayat akıl ve mantıktan yoksun, yararsız, zararlı bir takım inançlarla ve geleneklerle dolu olursa felç olur.” Diyen Mustafa Kemal’e göre bu düşüncelerin hepsi hastadır, topluma hasta teşhisini koyan Mustafa Kemal hastalığın tedavisini de bilimsel ve teknik bir biçimde olacağını belirtmiştir. Kemalist Devrim, her Devrim modeli gibi amacına ulaşmak için gerekli ortamı yaratmak zorundadır. Bu uygun ortamı yaratırken **birlik, otorite ve eşitlik** sorunlarıyla karşılaşmıştır.

Modelin başlıca sorunlarından olan birlik ve otorite sağlamak birbirine çok yakın iki sorundur. *“Kurtuluş öncesi sömürüden, işgalden kurtulmak, bağımsız olmak, bunun için belli bir düşman yada düşmanlara karşı savaşmak birleştirici, birlik sağlayıcı bir etkidir. Fakat ülkeden düşman atıldıktan sonra; işgalden doğma birleştirici etken ortadan kalkmaktadır.”* Bu aşamadan sonra çağdaşlaşma yolunda yapılacak atılımlar için ulusal birliği sağlamak zor olacaktır. Oysa 600 yılı aşkın bir zamandır Devlet ve toplum geleneksel kurallara göre yönetilmekteydi ve ulusal birlik veya başka bir deyişle ulus olma bilinci topluma hiç aşılanmamıştı. Toplum kendi içinde parçalara bölünmüş **kabile, aşiret, dinsel gruplar ve tarikatlar** ayrı ayrı geleneksel güç odakları haline gelmiştir. Kemalist model tüm dezavantajlara karşı toplumu bir araya getirmeye çalışırken bir yandan da otorite kurmaya, var olan otorite boşluğunu doldurmaya çalışmıştır. *“Bir toplumda, tüm toplumun benimsediği ve yasal saydığı bir otorite yoksa o toplumda bağımsızlığı gerçekleştirmek, çağdaşlaşmaya yönelerek toplumsal değişmeyi sağlamak olanaksızdır, bugün bağımsızlığa yeni kavuşmuş pek çok ülkede sık görülen çalkantıların, yönetim değişikliklerinin, hükümet darbelerinin asıl nedenlerinden biri de sistemlerin sağlam, kabul edilebilir, yasal, etkili bir otorite kuramamalarıdır. Kuşkusuz bu otorite korkuya, şiddete, baskıya, silah zoruna dayalı bir otorite değildir. Bu otorite varlığını toplumun benimsediği bir anayasaya, bu anayasanın öngördüğü toplumsal, ekonomik, siyasal, ekin sel içerikteki düzenlemelere ve bu düzenlemelerin de toplumca benimsenmesine borçludur.”*

Mustafa Kemal birlik ve otorite sorununu birlikte ele alarak aşmış ve eşitlik sağlamaya eğilmiştir. Bir devrim modelinin amacına ulaşması, bu yolda önünün kapanmaması için devrim modelinin ulusal gelirin paylaşımında adaletli bir yol izlemesi gerekir. Ancak bu şekilde halk gönenci ve özgür kılınabilir ve devrimin gerçekçiliğine inandırılabilir. Eşitlik sağlanması uzun süreli bir çabayı, tüm toplum ve ülke kaynaklarını olabildiğince çabuk ekonomik büyüme için harekete geçirmeyi zorunlu kılar, geri kalmışlıktan kurtulup çağdaşlaşmak isteyen ülkelerin en güç sorunu eşitlik sağlamaktır. *“Çünkü eşitliği sağlayacak bir uygulamaya girişebilmek için her şeyden önce ulusal bir topluma, sınırları belirlenmiş bir ulusal devlete, ulusal birlik ve bütünlüğe, bu bütünlük içinde güçlü bir siyasal otoriteye, siyasal kurumsallaşmaya gereksinim vardır.”* Bunlar sağlanmadıkça ekonomik büyümenin gereklerine yönelmek olanaksızdır.

Kemalist Devrim yapacaklarını toprağından kaynaklanan özgün düşünsel bir temele oturtmayı amaçlar. Bu yüzden devrim her yönü ile ulusal olmayı gerekli görür. Mustafa Kemal’e göre başarılı olmak için **aydın sınıfla** halkın zihniyet ve hedefi arasında doğal bir uyum olması gerekir. Fakat bu uyumun sağlanması, Devrimin özünün topluma doğru bir şekilde benimsetilmesi kolay bir iş değildir. Mustafa Kemal bunun başarıya ulaşması için akılcı ve planlı bir yol izlemiş devrimi gerçekleştirmek için aşama aşama yol almıştır. Kurtuluş savaşı sırasında ülkenin bütünlüğünün ve bağımsızlığının daha önemli olduğunu

anlamış ve bu yüzden devrimin asıl hatlarını açıklamayı uygun bulmamıştır. Çünkü Mustafa Kemal, devrimin ortadan kaldırmak istediği geleneksel, dinsel ve mezhepsel güç odaklarını karşısına alarak savaş kazanılamayacağını biliyordu. Mustafa Kemal devrimini gerçekleştirirken, Türk halkının yüzyıllar boyunca inandığı ve bağlandığı değerleri değiştirirken, toplumun bu değişimleri ne kadar kabulleneceğini ve bu kabullenmenin ne kadar zaman alacağını iyi hesaplamış ve bunları toplumun yapısı ve durumuna göre ayarlamıştır.

Geri kalmışlıktan uygarlığa giden yolda her ideolojide olduğu gibi Kemalist devrimin de düşünsel kaynağı olan ilkeleri vardır. Atatürk ilkeleriyle devrim modelinin uygulamalı aşamaları olan **birlik, otorite ve eşitlik** arasında inkar edilemez bir bağlantı bulunur. Bu ilkeler toplumu çağdaş düzeye ulaştırıp mutlu kılma amacına yöneliktir. *"Kemalist devrime göre devlet siyasal gücünü ve kaynağını halktan alacaktır. Bu şekilde kurulacak yeni devlet bir **halk devleti** olacaktır."* Yani çağdaş bir toplum olabilmek için demokrasinin tüm gerekleri yerine getirilmeliydi. Demokrasi prensibinin de devlet ve toplum yaşamına en doğru biçimde yansıtılması ancak **Cumhuriyet** ile gerçekleşebilirdi.

Cumhuriyetçilik, devlet yaşamında, yönetimde, bu yönetimin işleyişinde Türk ulusunun istencinin egemen kılınması, günü ve geleceği için karar verme hakkına sahip olmasıdır. Cumhuriyetle birlikte millet artık kul olmaktan çıkıp **vatandaş sıfatını** kazanmıştır. Cumhuriyetçilik, Kemalist devrim modelinde otoritenin oluşturduğu temel nitelikleri içerir ve yansıtır. Cumhuriyet'in kurulması ile hakimiyet halife-sultan'ın elinden alınmış dolaylı yoldan Türk halkına verilmiş, Türk devleti özü çoğulcu demokrasiye dayanan bir temele oturtulmuştur.

Kemalist ideolojinin temel prensiplerinden biri de **halkçılık** ilkesidir. Demokrasi esasına dayanan tüm yönetimlerde egemenlik halkın kendisine aittir, bu da halkçılık prensibini de öngören bir rejim içerisinde gerçekleşebilir. Yıllarca Osmanlı padişahının kulu ve onun gözünde bir sürü olmaktan öteye geçememiş olan Türk halkı, Kemalist ideolojinin halkçı yaklaşımı sayesinde ulusal bir kimliğe kavuşmuş, bireysel anlamda kul olmaktan genel anlamda ise ümmet olmaktan kurtularak Milli birlik bilinci içerisinde bir ulus olmayı başarabilmiştir. Genç Cumhuriyetin en büyük dayanağı olan Türk halkı, Kemalist devrim öncesine kadar din, dil ve ırk farklılıklarının yarattığı birtakım denge bozuklukları içersine girmişti. Örneğin; Din adamları ve medrese mensupları askere gitmedikleri gibi vergi de ödemiyorlardı, buna karşılık çok çeşitli sosyal ve ekonomik zorluklar altındaki fakir halk ağır vergi yükümlülüklerinin getirdiği yük altında daha da eziliyordu. Osmanlı devletinde II. Meşrutiyet'le birlikte ortaya yeni yeni çıkan halkçılık hareketleri Osmanlı **tebasıyla** saray zümresi arasındaki derin kopuklukları ortadan kaldırmak konusunda yetersiz kalmıştır. Tüm bu sosyal çarpıklıkları ortadan kaldırmak üzere atılan ilk olumlu adım ise Milli Mücadelenin devam ettiği sıralarda yayınlanan Halkçılık Beyannamesi oldu. (18-Kasım-1920)

Bu beyannameye göre;

*"Türkiye Büyük Millet Meclisi halkın öteden beri karşı karşıya bulunduğu yoksulluk ve düşkünlük sebeplerini yeni vasıtalar ve teşkilat ile kaldırarak yerine refah ve mutluluk getirmeyi başlıca hedef sayar. Bu bakımdan toprak, eğitim, adalet, ekonomi, maliye ve vakıf işlerinde diğer sorunlarda **toplumsal kardeşlik ve sosyal yardım** geçerli olacak; halkın ihtiyaçlarına göre yenilikler, kurumlar oluşturulacaktır."*

Bu beyannamedeki temel ilkeler ilerki yıllarda Kemalizm'in halkçılık anlayışında belirleyici bir rol oynadı nitekim Cumhuriyetin ilanına yakın 9-Eylül-1923 tarihinde kabul edilen Halk Fırkası tüzüğü'nün 2. maddesinde halkçılık ilkesi şöyle tanımlanmıştır. *"Hiç bir ayrıcalık iddiası bulunmayan ve genel olarak yasa önünde mutlak eşitliği kabul eden bütün bireyler halktandır. Halkçılar, hiç bir ailenin, hiç bir sınıfın, hiç bir toplumun ve hiç bir bireyin ayrıcalıklarını kabul etmeyen yasaları koymakla özgürlüğü ve bağımsızlığı tanıyan bireylerdir."*

Kemalist ideolojinin bir ilkesi olarak gelişen Devletçilik prensibi ülkenin o dönemde içinde bulunduğu ekonomik koşullar doğrultusunda belirlenmiş, Batı'daki devletçilik (etatizm) anlayışı dışında gelişmiştir. Etatizmin, ekonomiye doğrudan müdahalesi hususunda belirli sınırların bulunmayışı sürekli olarak bir karmaşa ortamı doğurmuş ve genelde eleştirilere uğramıştır.

Atatürk'e göre *"Bir ulusun doğrudan doğruya hayatıyla ilgili olan, o ulusun ekonomisidir."* Atatürk her sosyal olayın ya da durumun ekonomik etkenlerden kaynaklandığını ortaya koymuştur. Bu sebeple Kemalist ideolojide önemli bir yer tutan devletçilik ilkesini gerçek anlamıyla kavrayabilmek için, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde içinde bulunduğu ve İstiklal savaşını izleyen yollarda ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşulları göz önüne almak gerekir. Ulusal bağımsızlık mücadelesinin sona ermesiyle beraber genç cumhuriyet, ağır bir dış borç yükü altında, genelde tarıma dayalı bir ekonomiyi devralmıştır. Sanayi ise dokuma, dericilik vb. hafif kollara ayrılmış bazı küçük işletmelerden oluşuyordu. Cumhuriyetin ilk yıllarında ortaya çıkmış ufak tefek kapital yatırımlar gibi bu hafif sanayi kolları da yabancı sermayenin azınlıkların elindeydi. Mustafa Kemal 1922 yılında yaptığı konuşmada bu konuya şöyle bir açıklık getirmişti; *"Bugünkü savaşlarımızın gayesi tam bağımsızlıktır, bağımsızlığın bütünlüğü ise ancak ekonomik bağımsızlık ile mümkündür. Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan mahrum olunca o devletin bütün hayatı kuruluşlarında bağımsızlık felce uğramıştır. Çünkü her devlet organı ancak ekonomik güçle yaşar, ekonomik bağımsızlığın korunması için ilk şart, bütçenin ekonomik bünye ile denk orantılı olmasıdır."*

Lozan konferansı henüz sürdüğü sıralarda tüm bu hususları ele almak üzere, ülkedeki bütün toplumsal sınıfların çeşitli temsilcilerinin katıldığı bir kongre İzmir'de toplanmış ve bu kongreden Milli İktisat anlayışının devamı niteliğinde olan, devlet tarafından, milli tüccar ve sanayicinin yaratılıp desteklenmesi doğrultusunda bir karar çıkmıştı. 1930'a kadar İzmir İktisat Kongresinde alınan kararlar doğrultusunda politikalar izlendi. 1927'de Teşvik-i Sanayi yasası çıkarıldı. Sanayiciye kredi vermek ve Cumhuriyet öncesinden kalan devlet teşebbüslerini özel şirketlere kadar yönetmek için Sanayi ve Maadin Bankası kuruldu. Özellikle 1929 iktisadi bunalımının beraberinde getirdiği koşullar, yeterli bilgi ve sermayeye sahip olmayan özel sektörün iktisadi gelişimi canlandırmasına olanak vermemiştir.

Tüm bu gelişmelerden sonra dünyadaki krizlerden etkilenmeden bağımsız bir kalkınma ve sanayileşmenin ancak devletin bizzat girişimlerde bulunmasıyla yani, devletçilikle olanaklı kılınabileceği sonucuna varılmış, devletçi bir siyasa ile ekonomik bağımsızlığı daha çabuk ve daha kolay sağlanacağı inancı belirginleşmiştir. Mustafa Kemal'in kendisine göre devletçilik; *"Milli servetin adaletli dağılımı, emek sarf edenlerin daha yüksek refahı ve milli birliğin muhafazası için gerekli olan bir planlanmacılıktır."* Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti Devletin ekonomik siyasi prensibinin dar anlamdaki tanımlamalardan uzak bir model doğrultusunda geliştiği görülmektedir. Bu modelin özü yurttaşları için optimal geçim kaynakları yaratmak ve bunun içinde varolabileceği noktaya kadar **sosyal devlet** anlayışı içinde kamunun ekonomiye müdahalesini zorlamaktır. Yani ekonomide Kemalizm demek planlı devletçilik anlamına gelir.

Atatürk milliyetçiliği, kurtuluş savaşından önce milleti birleştirmeye yönelik düşünsel akımlar sonucu ortaya çıkan, Turancılık, Ümmetçilik, Türkçülük gibi hayalci yaklaşımlardan çok daha anlamlı ve gerçekçidir. Çünkü bu hayalci düşünceler bir milletin ortak çıkarlarından çok, milletin en büyük kısmının ortak olduğu değerleri ele almıştır. Ama Kemalizm ve Milliyetçilik kendisine dil, kültür ve ülkü birliğini yeterli görmüştür. Bunun amacı daha çok insanı aynı payda çevresinde birleştirmek ve ulusal birliği sağlamaktır. *"Türkiye ahalisine din ve ırk farkı olmaksızın vatandaşlık itibarı ile Türk denir"* sözünün altında yatan gerçek de budur. Atatürk milliyetçiliği hiç bir zaman faşist ve emperyalist emeller gözetmez. Kemalist milliyetçilik gelişme yolunda alışverişi, ikili ilişkileri ve çağdaşlık yolunda ileri milletlerle uyumlu yürümeyi öngörür. Ama bu milliyetçilikte milletin kişilik haklarına saygı duyulması, bağımsızlığının korunması birinci

planda yer alır.

Hristiyanlık ve İslam tarihini incelersek, dinden politik çıkar yada maddi kazanç sağlamak isteyenler daima toplumların inançlarını sömürmüşlerdir. Ayrıca kara cehalet içersinde bırakılan halk, gerçek din ilkelerinde gittikçe uzaklaşmış ilkel anlayış içersinde kaba kuvvete dayanan gösterileri dindarlık olarak kabul etmiştir. Bu tür olaylara siyasal tarih bilgileri içinde çok sık rastlanır. Osmanlı devleti de bu tür bağnaz düşünceler sonucu toplumu çağ dışı bırakmış ve buna rağmen çağı yakalamak isteyenleri de ortadan kaldırmıştır. Fetva alınamadığı için gelişmenin anahtarı olan matbaanın ülkeye sokulamaması ve her türlü ilmi ve bilimsel gelişmeye kapalı kalınması Osmanlının **laik ve usçu** bir toplum düzenine geçememesinin sonucudur.

Her ne kadar Osmanlı İmparatorluğunun başlangıcında beri Müslüman olmayan dini cemaatlerin inanç ve ibadet hakları tanınıp korunmuş ise de, tarihin gelişimi içersinde bu tolerans İslam'a da uygulanıp sistemleştirilememiştir. Hatta zaman zaman sosyal, siyasal ve kültürel yaşamı etkileyecek biçimde dinin baskısını Müslüman toplum ağır olarak hissetmiştir.

Çağdaş olma, laiklik ilkesinin toplum ve devlet yaşamında, eğitimde ve toplumsal örgütlenmelerde eksiksiz uygulanmasıyla gerçekleşir. Bu yüzden Kemalist devrimde laiklik ilkesi devlet ve dinin ayrıldığı, devletin dinsel kurallara dayanmamasıyla tam olarak açıklanamaz. Laiklik ilkesi aynı zamanda kişiye din konusunda özgürlük tanınması ve bu özgürlüğün korunmasıdır. *"Laiklik yalnız din ve dünya işlerinin ayrılması demek değildir. Bütün yurttaşların vicdan, ibadet ve din hürriyetini tekeffül etmek demektir."* Sözü laikliğin özünü bize anlatır. Laiklik ilkesi ile toplum üzerinde büyük bir nüfuza sahip olan dinsel ve mezhepsel odaklar ve bu odakların bilimi ve akli reddeden dogmatik yapıları yıkılmış halk vicdan özgürlüğüne kavuşturulmuştur.

Atatürkçülük çağdaştırıcı bir ideoloji olarak yeniliğe açık olmuş sürekli olarak yeniliğe yönelmeyi ilke edinmiştir. Atatürkçülük, hala işlevini ve yararını sürdüren uygulamalara ve devrimlere sahip çıkılmasını, onların geliştirilmesini öngörmüştür. Devrimcilik, toplumun çağın gerisinde kalmasını önlemek ve Atatürkçülüğün dinamizmini sürekli kılmak için konmuştur.

Devrimciliğin üzerinde durulması gereken bir diğer bir özelliği de hiç bir zaman yeğlilik ve yıldırı sistemini benimsememesidir. Kemalist devrimcilik barış ve demokrasiden yanadır. Kemalist devrimin amacı Türkiye'yi yalnız çağdaş, demokratik bir toplum durumuna dönüştürmek değil aynı zamanda Türkiye'nin sürekli bu yönde gelişmesini sağlamaktır. Devrimcilik ilkesi Türkiye'nin bağımsızlığı, çağdaşlaşması, ülkesi ve ulusu ile bölünmez bütünlüğü ve açık toplum temellerinden uzaklaşmadan zamanla gelişebilmesi için Atatürkçülüğe gereken esnekliği sağlamaktadır. Kemalizmde devrimcilik ilkesi Türk devrimini, devrim ilkelerini dogma olmaktan kurtaran, onu yaşayan, çağın ve geleceğin yeni oluşumları ve gelişmeleri karşısında sürekli kılan ilkedir.

Devrimcilik ilkesinin sonuncu ilke olarak benimsenmesinin anlamı vardır. Diğer ilkeler ve bu ilkelerin gerekleri çağın gelişimi içinde Kemalist devrimcilik doğrultusunda yeni yönlendirme ve yorumlarla dinamizm ve süreklilik kazanacak, Atatürk ilkeleri yaşayan gereksinimlere yanıt veren ilkeler olacaktır.

Kaynakça

- 1- Nutuk, Mustafa Kemal ATATÜRK
- 2- Atatürk Devrimi, Prof. Dr. Suna KİLİ
- 3- Atatürk Düşüncesi, Ord. Prof. Dr. Reşat KAYNAR
- 4- Atatürkçülük, Necdet SAKAOĞLU M.E.B.
- 5- Ulus Olmak, Necati CUMALI
- 6- Aydınlanma 1923 Dergisi, Sayı 3, 5, 7, 11